

مناسبات علما با سلطان محمد خدابنده صفوی (۹۸۵ تا ۹۹۶ هـ.ق)*

مسلم سلیمانی یان^۱، سیاوش یاری^۲، مرضیه غیاثی نیا^۳

۱- استادیار گروه تاریخ دانشگاه ایلام

۲- دانشیار گروه دانشگاه ایلام

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ دانشگاه ایلام

چکیده

باروی کار آمدن دولت صفوی برای اولین بار تشیع به عنوان مذهب رسمی در ایران شناخته شد. در نتیجه اداره کشور بر مبنای فقه شیعه سبب شد تا شاهان صفوی علما را مورد حمایت خود قرار دهند. ایجاد شغل‌هایی مانند شیخ الاسلامی، صدر، ملاباشی و امامت جماعت، روحانیت شیعه را به عنوان یک طبقه اجتماعی خاص با نقش‌های جدید مطرح کرد. بر اثر چنین سیاستی قشر ویژه علما در نظام اجتماعی ایران قوت گرفت به طوری که می‌توان گفت علما در هر دوره از سلطنت شاهان صفوی نقش مهمی را ایفا می‌کرد و شاهان صفوی بنا بر اهمیت این نهاد هر یک سیاست خاصی را در مورد آن اتخاذ می‌کردند. این پژوهش بر آن است که مناسبات علما را در دوره حکومت سلطان محمد خدابنده را بررسی کرده. در این تحقیق از روش توصیفی-تحلیلی کتابخانه‌ای استفاده گردیده و با مراجعه به کتابخانه‌ها و استفاده از ابزار فیش‌برداری و مراجعه به سایت‌های معتبر این نتایج حاصل شده است. به نظر می‌رسد آنچه از این مناسبت نصیب حکومت شد در این دوره، مشروعیت دینی یافتن سلطان محمد خدابنده بود و آنچه نصیب علمای شیعه شد، وارد شدن در امور حکومتی و بسط و گسترش تعالیم شیعی بود است. **واژگان کلیدی:** سلطان محمد خدابنده، علما، دوره صفویه، تشیع، مشروعیت.

* این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد مرضیه غیاثی نیا با عنوان مناسبات علما با سلطان محمد خدابنده صفوی (۹۸۵ تا ۹۹۶ هـ.ق) است که در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ با راهنمایی دکتر مسلم سلیمانی یان، در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه ایلام به انجام رسیده است.